

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

110. An simplicia residentiam postulantia ita sint incompatibilia, ut obtento secundo vacet ipso jure præhabitum, seu primum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

*Questio 108 An incompatibilitas impediat
carentiam secundæ gratiæ?*

Respondeo negativè: cum enim incompatibilitas, ut dictum jam immediate ante ex Lott. non opponatur afsecutioni secundæ, sed tantum retentioni præhabiti, non potest impedire provisionem secundæ, seu secundæ gratiæ; & hinc incompatibilitas non est exceptio apta ad retardandam executionem literarum secundæ provisionis. Card. de Luca. de benef. d. 55. n. 20. & d. 59. n. 2.

PARAGRAPHVS II.

De incompatilibus ratione
residentiæ, curæ, existentiæ sub
eodem texto, vel quia dignitates
aut Personatus sunt, & hinc
ortâ præhabitorum, aut de
novo obtentorum
vacatione.

*Questio 109. An, & qualiter incompatibilitas
constituatur ex onere residentiæ?*

1. Respondeo primò: duo beneficia simplicia (præcindendo etiam à sufficientia) etiam dum neutrum est Canonicatus, aut portio in cathedrali vel collegiata, sunt incompatibilia, seu simul teneri non possunt, dum ambo requirunt residentiam personalem incompatibilem. Garc. p. 11. c. 5. n. 261. citans Coraf. p. 1. c. 5. n. 2. Hojed. p. 1. c. 17. n. 30. Zerol. p. 1. v. beneficium. §. 7. & p. 2. v. incompatibilitas. §. 2. qui hoc ipsum rectè deducit ex verbis istis Trid. sess. 24. c. 17. dummodo utrumque personalem residentiam non requirat. Gonz. gl. 15. a. n. 16. Lott. l. 3. q. 23. n. 10. & 12. proceditque id ipsum, sive de jure, sive ex consuetudine, sive ex fundatione hæc residentia requiritur. Gonz. loc. cit. n. 19. nihil enim est, quò minus etiam in his omnino simplicibus ut-
cunque aliàs ex generali consuetudine ab onere residentii liberis. Lott. loc. cit. n. 11. citans Cardin. in c. fin. de Cleric. non resid. n. 16. Imol. n. 8. Alex. de Navo. n. 10. Rebuff. in prax. tit. de dispers. super resid. n. 8. (ratione cujus generalis consuetudinis etiam in dubio omnia simplicia seclusis canonicatibus & portionibus consistentibus in Cathedralibus vel Collegiatis, quæ hodie dum ex decreto Trid. sess. 24. c. 12. requirunt residentiam. Gonz. gl. 15. n. 18. præsumuntur libera à personali residentia. Gonz. gl. 15. n. 26. citans Imol. in c. fin. de cleric. non resid. n. 9. Felin. in c. dilectus. 2. de rescrip. n. 1. Rebuff. ubi ante n. 8.) valeat hæc residentia præcisè juræ aliquo speciali induci. Lott. loc. cit. n. 12. qui etiam n. 14. ex incidente subiungit: per hoc, quòd quis residere juravit, dum beneficium talem residentiam non exigit, residentiam non induci, & talem ad residendum non teneri; eò quòd juramentum semper reguletur à naturâ actus, super quo interponitur.

2. Respondeo secundò: constituatur hæc incompatibilitas ex residentia continua præcisè, non autem ex causativa: Tond. in qq. benef. p. 3. c. 185. n. 7. Gonz. loc. cit. n. 20. citans pro hoc n. 22. Navar. cons. 4. n. 2. de clericis non resident. Anchar. cons. 17. n. 2. P. Leuren, Fort. Benef. Tom. III.

& 3. Imol. Butrio, & c. inc. fin. de Cleric. non resid. item Rotam in Callagur. beneficium, 15. Octob. 1577. in qua etiam Responsum ad Trid. sess. 7. c. 4. illud loqui de incompatilibus ratione tituli, non verò de incompatilibus respectu fructuum. Dicitur autem illa residentia præcisè, seu præcisè requisita, quæ est respectu tituli, & simpliciter obligatoria, seu sub amissione & privatione tituli & simpliciter obligatoria, seu sub amissione & privatione tituli: causativa, quæ non est simpliciter obligatoria, sed respectu fructuum tantum, ita ut licet ob non residentiam privetur beneficiatus fructibus, titulo tamen ipso beneficii privari non possit. Gonz. n. 21. ex Imol. Butr. Abb. in c. fin. de cleric. non resid. Unde etiam vides, quid dicendum ad hoc, quòd quaerit Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 5. an beneficium simplex, cujus omnes redditus annui consistunt in quotidianis distributionibus, censeatur jure incompatible cum quovis alio, assiduam beneficiati residentiam requirente: ad quòd quidem ipse Respondet affirmativè, eò quòd, cum distributiones non debeantur jure nisi iis, qui præsentibus divinis officiis interfunt, beneficium consistens in solis quotidianis distributionibus assiduam beneficiati præsentiam postulet. Veruntamen, cum ex illo necdum inferri videatur, requiri residentiam præcisam, sed causativam solum, ita ut, si velit fructus percipere inde, debeat residere: non apparet, qualiter incompatible sit, seu retineri non possit, quantum est ex hoc, cum alio requirente residentiam præcisam; nisi fortè dicatur, vel ex hoc ipso, quòd omnes fructus constituti sunt in quotidianis distributionibus, saltem argui, requiri & residentiam præcisam, etsi non integri annuata ut si quis, etsi paratus sit careere omnibus fructibus, titulum tamen retinere nequeat.

Questio 110. Num igitur hæc simplicia residentiam exposulantia ita sint incompatibilia, ut obtento secundo vacet ipso jure præhabitu, seu primò?

1. Respondeo primò: vi juris communis hæc beneficia non vacasse ipso jure ante Trid. Azor. loc. cit. q. 2. Castrop. loc. cit. n. 2. nam primò ante Concil. Lateran. sub Alexan. III. vi nimirum c. referente, & c. præterea. de præb. obtinens duas dignitates vel duo curata (adeoque idem à fortiori de simplicibus non jam ratione curæ, sed etiam abque ea residentiam exigentibus, & exinde incompatible dicendum) neutrum ipso jure amittebat, sed debebat unum ex illis, relicta illi optione, quòd malebat, dimittere. Secundò tempore Concil. Lateran. sub Alexand. IV. vi cap. quia nonnulli. de cleric. non resid. non relinquebatur jam amplius ista libertas dimittendi alterutrum, neque tamen etiam ullum amittebat ipso jure; sed obtinens secundum incompatible, hoc ipso secundo veniebat privandus per sententiam. Tertio c. de multa. de præb. & extrav. execrabilis. Joannis XXII. sermo solum est de dignitatibus, personatibus, officiis curam animarum habentibus, & non de simplicibus purè ratione residentia incompatible. Castrop. Azor. l. cit.

2. Respondeo secundò: Post Trid. per obtentionem pacificam secundæ beneficii residentiam præcisam requirentis ipso jure vacat quodcumque beneficium præhabitu similem residentiam requirentis; eò quòd Trid. sess. 7. c. 4. loquatur generaliter

E

sua

sub privatione ipso jure prohibendo receptionem & retentionem plurium beneficiorum curatorum, aut alias incompatibilium; adeoque non solum innovet constitutionem *c. de multa* (quod loquens de solis curatis, voluit præhabitu curatum vacare ipso jure per assecutionem secundi curati, & eum, qui utrumque simul retinere contendit, privari, præhabito quidem ipso jure, secundo verò per sententiam) sed etiam extendit illam ad quavis beneficia incompatibilia, etsi curata non sint, juxta expressam declarationem S. Congregationis, quæ sic habet: *quod de incompatilibus beneficiis dicitur in illo c. 4. idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus. Et iterum: Congregatio Concilii censuit in residentiam requirentibus, aut alias quomodocumque incompatilibus induci vacationem primi per assecutionem secundi per decretum Trid. sess. 7. c. 4. juxta dispositionem c. de multa: quas declarationes recitant Gonz. Garc. paulò post citandi; & alii passim. Azor. loc. cit. Castrop. loc. cit. n. 3. Gonz. gl. 15. n. 17. dicens indubitanter hodie dum sic tenendum esse, quamvis neutrum ex illis sit dignitas aut curatum, aut etiam Canonicatus, sed ambo omnino simplicia, v. g. Capellanæ residentiam requirentes. Garc. p. II. c. 5. n. 83. citans Zechum de benef. c. 5. n. 4. Gurtier. conf. 10. n. 4. Hojed. ac plurimas Rotæ decis. Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. a. contra Paric. l. 3. q. 3. n. 132. Marc. Ant. Genuen. in p. 2. curia Archiep. Neap. c. 64. n. 4. Piacef. in pr. ep. p. 2. c. 5. n. 56. Prop. de Augustino ad sum. Bullar. Quaranta. causa 6. apud Castrop. item contra Pirh. ad tit. de preb. n. 170. ubi absolute sentit contrarium dicens: jura antiqua, quæ nullibi hanc privationem ipso jure importabant, quoad hæc beneficia non esse correctæ per Trid. sed solum quoad curata, dignitates, personatus; adeoque adhuc quoad simplicia incompatibilia quoad residentiam hæc jura servanda esse, ut nimirum non vacet præhabitu ipso jure ad assecutionem secundi, sed beneficiatus cogi debeat ad resignandum vel dimittendum alterutrum. Item contra Navar. conf. 24. de preb. ubi postquam contrarium asseruisset, addit: si constaret S. Congregationem declarasse, Trid. sess. 7. c. 4. ita esse intelligendum, eaque declaratio à sua Sanctitate confirmata esset, ita fore tenendum; sed quia id non constat, & aliàs ex verbis Trid. id non videatur efficaciter probari posse, non est, quòd ad hanc sententiam nos astringat, item contra Less. de justitia. l. 2. c. 34. n. 144. addentem tamen n. 145. se dictam S. Congregationis declarationem nunquam vidisse, si tamen facta sit, judicare se tenendam, & hujusmodi simplicia convenire in hoc cum in compatilibus primi generis, hoc est, quorum primum ad obtentionem secundi vacat ipso jure. Verum hic iterum observandum, hanc vacationem ipso jure non induci ob requisitam residentiam merè causativam Gonz. gl. 15. n. 20. Sic dum residentia præcisa non requiritur, beneficiatus in loco sui beneficii non residens, ideoque fructus non percipiens, poterit illud beneficium accipere & retinere, & in eo residendo lucrari fructus absque eo, quòd vacet præhabitu. Pirh. loc. cit. n. 169. Etsi forte aliunde teneatur alterutrum dimittere, dum utrumque ad sustentationem est sufficiens; eò quòd per ipsum iter, quò minus illud, in cujus loco non residet, sit ipsi frugiferum. Idem est, dum residentia utriusque præcisa non est incompatibilis, qualis esset, si unius esset perpetua; vel amborum residentia incurreret in idem tempus; scèc si in uno teneretur residere, v. g. per men-*

ses 6. qualescunque, in altero per alios 6. menses vel pauciores; quia tunc utriusque residentia satisfacere potest. Pirh. loc. cit. sic in illis Germaniæ Ecclesiis Cathedralibus, in quibus ex recepta immemoriali consuetudine non requiritur residentia totius anni, sed vel medii anni, vel 4. aut paucorum mensium, non est residentia incompatibilis; & vel sic, quantum est ratione residentia, potest tales canonicatus plures simul quis habere. Pirh. loc. cit. n. 132.

Questio III. Num ergo etiam vacent ipso jure ambo talia beneficia simplicia residentia, dum intendit ambo retinere simul, juxta quòd aliàs in Extrav. Execrabilis constitutum expresse de dignitatibus, personatibus, beneficiis curatis?

Respondeo affirmative: Concilium enim Trid. in eo, qui obtinet beneficia, etiam aliàs incompatibilia, inducit ipso jure privationem beneficiorum juxta privationem, quæ SS. Canonibus constituta est; sed privatio ipso jure utriusque beneficii in eo casu statuta est per Extrav. Execrabilis. ergo. Castrop. loc. cit. n. 4. Garc. loc. cit. n. 64.

Questio IIII. Quando nam censetur quia præsumere, seu intendere beneficia talia retinere simul?

Respondeo tunc, quando sciens (aut, ut addit Garc. scire debens) esse incompatibilia, seu vacasse ipso jure præhabitu ad assecutionem secundi, ambo retinet absque eo, quòd opus sit mentione Judicis aut litis motione seu contestatione, ita ut incurrat hanc penam amissionis utriusque, etiam si dum incipit conveniri in judicio, velit illud præhabitu dimittere. Siquidem verba illa Concilii retinere præsumperit, solum denotant dolosam seu malitiosam detentionem, contra quod præcipiunt Canones, saltem ex culpa lata, qualis contrahitur etiam citra talem mentionem, dum lex ipsa satis monet. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 95. & seq. citans pro hoc n. 98. S. Congregat. declarationem, contra Pirh. de preb. n. 150. & alios, qui cum gl. v. contenderit, tenent non amitti secundum, si ante litis contestationem dimissum primum.

Questio IIII. Qualiter ergo intelligendum illud decretum Trid. sess. 24. c. 17. quo statuit, ut qui obtinet duas parochiales, vel alias incompatibilia ex dispensatione, uno retento, alterum intra 6. menses dimittat.

Respondeo Concilium ibi loqui tantum de beneficiis jam obtentis ante Trid. non autem de obtentis vel obtinendis impofterum post Trid. Pirh. ad tit. de preb. n. 150. Garc. p. II. c. 5. n. 177. citans pro hoc Vegam p. I. c. 6. casu 24. Rodriq. in sum. c. 31. n. 4. &c. quemadmodum etiam in Extravag. Execrabilis, dum in priore ejus parte statuit, ut dimissio unius beneficii ex incompatilibus, fieri debeat intra mensem, loquitur de jam obtentis; siquidem in posteriore parte §. qui uno. ubi agitur de beneficiis deinceps post dictam Extravag. obtinendis, statuit, quòd dimissio primi beneficii debeat fieri statim, & in continenti, ut colligitur ex illis illius verbis: absque mora dispendio: hoc ipsum tamen intelligendo juxta arbitrium boni viri, & post adeptam pacificam possessionem secundi cum aliquo temperamento. Pirh. loc. cit. n. 153. Garc. loc. cit. n. 35. & 37.